

Notitie

Huishoudelijke Hulp Toelage in Leeuwarden: de Himmelsjek

Inleiding

Op 17 februari 2015 is de notitie 'Huishoudelijke Hulp Toelage in Leeuwarden: de Himmelsjek', door het college vastgesteld.

Op 23 maart 2015 heeft staatssecretaris Van Rijn een nieuwe brief geschreven over de Huishoudelijke Hulp Toeslag waarin de randvoorwaarden voor het geven van een Huishoudelijke Hulp Toeslag zijn gewijzigd. De verruiming van de randvoorwaarden is reden de notitie van "Huishoudelijke Hulp Toelage in Leeuwarden: de Himmelsjek" op onderdelen aan te passen. De notitie van 17 februari komt daarmee te vervallen (B&W 17-02-2015, nr 400644).

De aanpassing richt zich op de verlaging van de bijdrage van cliënten van € 8,50 naar € 5,- en de financiële gevolgen hiervan voor de gemeente. Het budget Huishoudelijke Hulp Toelage blijft ongewijzigd en deze aanpassing van de bijdrage, blijft binnen de beschikbare middelen. Het heeft een positieve invloed op de uitgave van het budget Bijzondere Bijstand.

De andere gewijzigde randvoorwaarden zoals het ontwikkelen van een landelijk uitvoeringssysteem, ondersteuning bij communicatie maar ook de mogelijkheid om HHT in te zetten als aanvulling op een maatwerkvoorziening zijn nu geen reden het de Huishoudelijke Hulp Toelage verder aan te passen.

Huishoudelijke Hulp Toelage

Op 7 juli 2014 heeft het kabinet in een brief naar de Tweede Kamer aangekondigd € 75 miljoen per jaar beschikbaar te stellen in 2015 en 2016 voor het stimuleren van de vraag naar huishoudelijke hulp, om daarmee zoveel mogelijk volwaardige werkgelegenheid te behouden. Hierna heeft het kabinet nog eens € 40 miljoen extra beschikbaar gesteld. Aan de verstrekking van deze middelen zijn voorwaarden gesteld.

Leeuwarder model

In Leeuwarden willen wij mensen meer verantwoordelijkheid laten nemen voor het schoonmaken van hun huis en de kosten hiervoor ook zelf laten dragen. Voor 'kwetsbare burgers' blijft er huishoudelijke hulp bestaan. Voor het overgangsjaar is gekozen voor zorg continuïteit en een zachte landing. Pas na een herindicatie kan de huishoudelijke hulp stoppen. Hierbij wordt ook nog een overgangperiode van drie maanden gehanteerd. Na de overgangperiode als de indicatie is afgelopen kunnen mensen de Himmelsjek gebruiken (zoals aangegeven in de nota Maatwerkinkomensvoorziening, paragraaf 2.1 (B&W 18-11-2014, nr 399283). Met bovenstaande aanpak worden burgers minder hard getroffen en worden banen in de huishoudelijke hulp langer behouden.

De door het Rijk ingezette koers met daarbij de voorwaarden die gesteld worden aan de inzet van het budget Huishoudelijke Hulp Toeslag geeft een tegenstrijdigheid. Enerzijds wordt gestimuleerd om huishoudelijke hulp in te zetten door het beschikbaar stellen van extra middelen middels de Huishoudelijke Hulp Toeslag. Anderzijds is het algemeen ingezette beleid juist minder huishoudelijke hulp inzetten en eigen verantwoordelijkheid meer bij de burgers leggen en huishoudelijke hulp voor 'kwetsbare burgers' beschikbaar

houden. Het doel van behoud van werkgelegenheid en meer inzet op eigen verantwoordelijkheid zijn dus met elkaar in tegenspraak.

Leeuwarden zet de ingezette beweging door met inbegrip van de tijdelijke regeling Huishoudelijke Hulp Toeslag (HHT). We passen deze regeling toe vanwege de bijdrage aan het behoud van werkgelegenheid. De brief van Van Rijn onderstreept dit door aanpassingen van de voorwaarden.

Omvang budget HHT Leeuwarden

Het Rijk kent Leeuwarden een budget voor HHT toe van € 2.201.899,- voor 2015, en eenzelfde budget voor 2016. De toegekende bedragen voor de HHT zijn definitief vastgesteld bij algemene maatregel van bestuur in de brief, beslissing huishoudelijke hulp toelage van Ministerie van VWS d.d. 20 november 2014. De vast te stellen bedragen zullen via een decentralisatie-uitkering aan de gemeente worden uitgekeerd (meicirculaire).

Voorwaarden aan het HHT-budget

De inzet van de extra middelen draagt bij aan het langer behoud van volwaardige werkgelegenheid bij aanbieders die voor 2015 door een gemeente zijn gecontracteerd. Dit leidt tot extra, door betrokken aanbieders geleverde, uren huishoudelijke hulp (of ondersteuning waar huishoudelijke hulp onderdeel van is). Het gaat hier nadrukkelijk om ondersteuning in natura, aanvullend op de reguliere contracten en dus geen Persoonsgebonden Budget. De extra middelen voor de HHT zijn niet geormerkt en er is geen quotum voor het aantal toelagen dat gerealiseerd moet worden. De omvang van het HHT budget is derhalve leidend voor de inzet van de Himmelsjek.

Met de inzet van HHT mag huishoudelijke hulp worden gefinancierd maar het mag niet de middelen vervangen die de gemeente al heeft begroot voor een maatwerkvoorziening (zoals hulp bij het huishouden) zodat aan die middelen een andere invulling kan worden gegeven. Kortom, het zijn extra middelen.

Verantwoording

Er is geen sprake van verantwoording aan het ministerie. Verantwoording is een lokale aangelegenheid tussen college en gemeenteraad. Wel zal vanuit het ministerie een rapportage worden gevraagd over de resultaten.

De gelden die niet besteed zijn in 2015 kunnen worden besteed in 2016. Indien in de praktijk blijkt dat de HHT-middelen binnen de gemeente geheel dan wel gedeeltelijk niet voor het beoogde doel worden ingezet, gaat het ministerie ervan uit dat de gemeente (dat deel van) de HHT-middelen terugstort.

Vanwege de gestelde voorwaarden in de HHT en het inpassen in het Leeuwarder model, komen wij tot de volgende voorstel voor uitwerking van de Himmelsjek in Leeuwarden.

Uitwerking Himmelsjek in Leeuwarden

De gemeente Leeuwarden gaat inwoners die momenteel huishoudelijke hulp (HH) ontvangen herbeoordelen. De verwachting is dat ongeveer 1.300 mensen in 2015 geen HH meer zullen ontvangen. Deze mensen kunnen gebruik maken van particuliere schoonmaakdiensten die zij zelf moeten gaan betalen. Deze burgers worden gewezen op de mogelijkheid van een Himmelsjek. Voor kwetsbare burgers zal de mogelijkheid blijven bestaan om hulp bij het huishouden te ontvangen (zie nota 'Nota Maatwerkinkomensvoorziening').

In het project herindicatie zal de sociaal werker met de cliënt bespreken op welke wijze de cliënt doorverwezen kan worden naar de schoonmaakdienst en gebruik kan maken van de Himmelsjek. De sociaal werker zal aan de hand van het inkomen van de cliënt toetsen of sprake is van een eigen bijdrage.

Verlaging bijdrage van cliënten

In de notitie van 17 februari 2015 wordt de bijdrage van € 8,50 of € 1,- genoemd. Door de brief van van Rijn bestaat nu de mogelijkheid om deze € 8,50 te verlagen naar € 5,00 per uur gedurende het jaar 2015. Deze mogelijkheid benutten wij.

Hiermee wordt afhankelijk van het inkomen van de cliënt de bijdrage € 5,- of € 1,- per uur. De grens van 125% van de wettelijk minimum loon wordt gehanteerd, net als bij de AV Frieso. Voor burgers met bijstand, bijzondere bijstand of AV Frieso geldt de bijdrage van €1,00 per uur.

Voor burgers met een inkomen boven de 125% die aangeven de € 5,- niet te kunnen opbrengen wordt een draagkracht/draaglast berekening gedaan. Op basis van deze uitkomst kan dan alsnog overgegaan worden op de bijdrage van € 1,- per uur (bijvoorbeeld ten gevolge van armoedeval door hogere zorgkosten).

Invulling Himmelsjek

- De Himmelsjek is persoonsgebonden (staat op naam van cliënt of mantelzorger)
 - Maximaal 2 uur per week
 - De bijdrage is € 5,- per uur (in 2015) en afhankelijk van inkomen minder (€1,- per uur)
 - Kan alleen gebruikt/verzilverd worden bij gecontracteerde aanbieders
 - Financiering vindt achteraf plaats (bijdrage wordt geïnd door aanbieder)
- De Himmelsjek wordt vooralsnog toegekend voor de duur van 2015 om op die manier de mogelijkheid te behouden voor mogelijke aanpassingen van inzet van de Himmelsjek voortvloeiend uit de uitkomsten van de evaluatie die eind 2015 wordt gehouden.

Bepaling van de doelgroep

- Cliënten met herbeoordeling
- Zoals vermeld in de nota Maatwerkinkomensvoorziening stelt Leeuwarden de Himmelsjek beschikbaar voor cliënten die naar aanleiding van het gesprek in het project herindicatie geen hulp bij het huishouden meer ontvangen maar verwezen worden naar de schoonmaakdienst.

- Nieuwe cliënten

Daarnaast krijgen ook nieuwe cliënten die schoonmaakhulp zelf moeten betalen recht op de Himmelsjek. Op basis van het huidige aantal van 1300 cliënten met een indicatie voor HH1 doen we een schatting van 200 nieuwe cliënten in 2015 en 300 nieuwe cliënten in 2016 voor schoonmaakhulp op jaarbasis.

- Mantelzorgers

De cliënt kan zijn of haar Himmelsjek geven aan zijn of haar mantelzorger, hierbij gelden dezelfde voorwaarden (hoge/lage bijdrage, maximaal 2 uur per week en door gecontracteerde aanbieder). Doordat de Himmelsjek persoonsgebonden is, kan deze maar eenmaal worden geïnd. Registratie vindt plaats zowel bij de aanbieder als de gemeente.

Financieel: berekening doelgroep herbeoordelingscliënten

Binnen de gemeente Leeuwarden zijn 1300 cliënten met een lage indicatie voor HH (hulp bij huishouden), te weten 2 tot 3 uur per week. Na herindicatie zal naar verwachting behoudens de kwetsbare groepen het overgrote deel hiervan de schoonmaakhulp zelf moeten regelen.

Van deze groep is de inschatting op voorhand dat ongeveer 50% een laag inkomen heeft en met de toeslag vanuit de HHT de huishoudelijke hulp niet kan betalen. Bron hiervoor zijn de CAK gegevens waaruit blijkt dat ongeveer 50% van de cliënten een lage eigen bijdrage betaalt vanwege een laag inkomen. Voor deze cliënten wordt de bijdrage aangepast naar €1,00 per uur en de resterende gelden worden vergoed door de gemeente vanuit het budget Bijzondere Bijstand.

2015

Cliënten met	Inkomen <125%	inkomen >125%
Aantal cliënten	750	750
HHT	€ 16,00	€ 16,00
Bijdrage cliënt	€ 1,00	€ 5,00
Bijdrage gemeente	€ 4,00	€ -
Uurtarief HHT	€ 21,00	€ 21,00

2016

Cliënten met	Inkomen <125%	inkomen >125%
Aantal cliënten	800	800
HHT	€ 12,50	€ 12,50
Bijdrage cliënt	€ 1,00	€ 8,50
Bijdrage gemeente	€ 7,50	€ -
Uurtarief HHT	€ 21,00	€ 21,00

De groep nieuwe cliënten voor schoonmaakhulp wordt geschat op 200 cliënten in 2015 en 300 cliënten in 2016. Het werkelijk aantal nieuwe cliënten zal inzichtelijk worden bij de evaluatie die in het najaar van 2015 wordt gehouden.

Drie maanden overgangperiode

Cliënten die verwezen worden naar de Himmelsjek hebben een overgangperiode van 3 maanden; het overgangsrecht. Gedurende deze 3 maanden wordt de huishoudelijke hulp in dezelfde vorm en omvang gecontinueerd.

Omdat per cliënt de overgangperiode op een ander moment zal starten, zijn de eerste drie maanden van 2015 als in dit overzicht als 'overgangsrecht' benoemd en zijn deze drie maanden niet opgenomen in onderstaande tabel. De middelen die niet gebruikt worden voor de Himmelsjek, zullen ingezet worden om gedeeltelijk het overgangsrecht van herbeoordelingscliënten te financieren (2015 € 329.900).

Dit overgangsrecht biedt de mogelijkheid om gedurende deze periode hulp bij het huishouden beschikbaar te houden en werkgelegenheid tijdelijk is gegarandeerd. Door op deze wijze de HHT middelen in te zetten wordt voldaan aan de voorwaarden en doelstelling van de extra beschikbare middelen door het Rijk.

In de tabel van 2015 is uitgegaan van de tijdelijke verlaging van de bijdrage van cliënten.

2015	Inkomen <125%	Inkomen >125%	Totaal
aantal uren	58.500	58.500	
HHT	€ 936.000	€ 936.000	€ 1.872.000
bijdrage cliënt	€ 58.500	€ 292.500	€ 351.000
bijdrage gemeente	€ 234.000	€ -	€ 234.000
Totaal	€ 1.228.500	€ 1.228.500	€ 2.457.000

In de tabel van 2016 is uitgegaan van de oorspronkelijk bijdrage van cliënten met een inkomen >125%, namelijk €8,50. De berekening voor 2016 is uitgegaan van de huidige invulling van de Himmelsjek. Door de evaluatie in het najaar van 2015 kan de Himmelsjek mogelijk een andere invulling krijgen.

2016	Inkomen <125%	Inkomen >125%	Totaal
aantal uren	83.200	83.200	
HHT	€ 1.040.000	€ 1.040.000	€ 2.080.000
bijdrage client	€ 83.200	€ 707.200	€ 790.400
bijdrage gemeente	€ 624.000	€ -	€ 624.000
Totaal	€ 1.747.200	€ 1.747.200	€ 3.494.400

De bijdragen van cliënten komen niet ten goede van de gemeenten, maar worden geïnd en betaald aan de aanbieder. De dekking van de kosten van HHT komt uit het HHT budget.

De bijdrage van de gemeente ten behoeve van de bijdrage van cliënten met een inkomen lager dan 125%, wordt gedekt uit de uitbreiding van het budget Bijzondere Bijstand zoals genoemd in de nota Maatwerkinkomensvoorziening'.

Financiële gevolgen wijziging bijdrage van €8,50 naar €5,00

Met de verlaging van de bijdrage van de cliënt van €8,50 naar €5,00 per uur (in 2015) wordt een grotere uitputting gedaan van het HHT-budget, te weten €409.500 meer. De bijdrage van de gemeente wordt hierdoor in 2015 beperkt, van €438.750 naar €234.000 en hierdoor wordt een beperkter beroep gedaan op de uitbreiding van het Budget Bijzondere Bijstand.

Evaluatie

Vanwege de voorwaarden van de inzet van het HHT-budget wordt in het najaar van 2015 de Himmelsjek gemonitord. Op basis van de uitkomsten zal de uitvoering en financiering Himmelsjek zo nodig worden aangepast. Continue monitoring zal plaatsvinden op het aantal verstrekte Himmelsjeks en de financiële aspecten.

Gevolgen

Door bovenstaande invulling van de uitvoering van de Himmelsjek worden de uitvoeringskosten bij Sociale Zaken beperkt. De omvang van het aantal draagkracht/draaglast berekening wordt beperkt door de eerder genoemde criteria wanneer de lage bijdrage wordt opgelegd.

De bijdrage van de gemeente bij lage inkomens wordt direct vergoed aan de aanbieders.

De uitvoeringskosten voor aanbieders zullen iets hoger uitvallen door deze cliënten met HHT-huishoudelijke hulp. De boven beschreven aanpak zal worden besproken met de aanbieders. Aanbieders dienen zich bewust te zijn dat de Himmelsjek enkel gebruikt mag worden voor medewerkers in loondienst. De resterende HHT middelen worden ingezet voor gedeeltelijke financiering van de eerder genoemde, drie maanden overgangsrecht. Hiermee zijn geen extra uitvoeringskosten gemoeid.

Communicatie

In januari 2015 zijn de herbeoordelingsgesprekken gestart. De praktische uitvoering van de Himmelsjek maakt dat cliënten tot op heden beperkte informatie hebben kunnen ontvangen.

Zodra dit advies is vastgesteld zullen herbeoordelingscliënten die op basis van het ondersteuningsplan verwezen worden naar aanbieders die schoonmaakhulp leveren, een brief ontvangen. Daarin staat concrete informatie over de werkwijze van de Himmelsjek. Deze groep is middels registratie bij het sociaal wijkteam en dorpenteam als ook bij Bureau Wmo te achterhalen.

Vanzelfsprekend zullen de sociale wijkteams en dorpenteam voorafgaand aan deze brief geïnformeerd worden. Voor nieuwe cliënten geldt dat zij dezelfde informatie zullen ontvangen.

In de bijlage is een schematisch de vormgeving Himmelsjek en verhouding ten opzichte van 'hulp bij het huishouden toegevoegd.

Voorstel

- Doelgroep bepaling: herbeoordelingscliënten, mantelzorgers en nieuwe cliënten (nieuwe instroom).
- Duur verstrekking Himmelsjek, vooralsnog voor 2015. Na evaluatie en mogelijke aanpassing, ontvangt het college (en de raad ter informatie) de voorstellen en uitkomsten ter goedkeuring.
- Afhankelijk van inkomen bijdrage vaststellen:
 - Burgers met inkomen <125% wettelijk minimum loon € 1,- per uur
 - Burgers met inkomen >125% wettelijk minimum loon € 5,- per uur (in 2015)
- Financiële dekking van bijdrage gemeente voor burgers met een laag inkomen uit aanvulling Bijzondere Bijstand (zie nota maatwerkinkomensvoorziening).